

Tämä päätös korvaa hallintolain 51-53 § nojalla 23.12.2021 annetun päätöksen. Päätökseen on lisätty puuttuneet sanat ”Satakunnan kuntien alueella” määräystekstiin. Asianosaisille ei ole varattu mahdollisuutta tulla kuulluiksi ennen kirjoitusvirheen korjaamista, koska se on tarpeetonta.

TARTUNTATAUTILAIN 58 d §:N MUKAINEN MÄÄRÄYS

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi. Maailman terveysjärjestö WHO on 26.11.2021 nostanut omikron-koronavirusmuunnoksen (B.1.1.529) huolta aiheuttavien koronavirusmuunnosten listalle (VOC, variant of concern). Omikron on levinnyt myös Satakuntaan.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ASIASSA HANKITTU SELVITYS

Asiassa on saatu Satakunnan sairaanhoitopiirin 20.12.2021 antama ja 22.12.2021 täydentämä lausunto.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys tilojen käytöstä (58 d §)

Lounais-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla järjestämään Satakunnan kuntien alueella yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisä- ja ulkotilojen käytön siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Tämä koskee tartuntatautilain 58 d § mukaisia kohteita lukuun ottamatta yleisiä kokouksia, yleisötilaisuuksia ja tartuntatautilain 58 g § mukaisia kohteita.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyä ajankohtana;

Tämä päätös ei koske seuraavia tiloja ja tilaisuuksia:

- yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet.
- tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Näiltä osin on annettu aluehallintoviraston päätös LSAVI/14679/2021.

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätös ei kuitenkaan kohdistu majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettuihin ravitsemistoiminnan harjoittajiin.

Voimassaolo

Määräys on voimassa ajalla 24.12.2021 – 31.12.2021.

Ohjaus Ohjaus vaihtoehtoiseen EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla tilalla pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä, tässä päätöksessä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat veloitteet eivät koske kyseistä tilaa tai toimintaa, jos tartuntatautilain 58 i § sen mahdollistaa. Kyseinen säännös ei vapauta kaikista rajoituksista, vaan ainoastaan kyseisessä säännöksessä mainituissa tilanteissa. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy tilaan. Valtioneuvostolla on mahdollisuus asetuksella päättää koronapassin käytön tilapäisestä rajoittamisesta, mikä voi vaikuttaa koronapassin käyttöön. Aluehallintovirasto ohjaa ottamaan huomioon koronapassin käyttöä mahdollisesti rajaavan valtioneuvoston asetuksen.

Ohjaus laatia suunnitelma tartuntatautilain 58 h § mukaisesti

Tässä päätöksessä tarkoitettun toimijan tulee ottaa huomioon tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toiminnanharjoittaja edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta, toiminnanharjoittajan on kirjattava tartuntatautilain 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä.

Perustelut

Valtakunnallinen ohjaus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 10.12.2021 ohjauskirjeen LSAVI/14401/2021, jonka mukaan epidemiatilanteessa, jonka vaikeusaste vaihtelee alueiden kesken, sosiaali- ja terveysministeriö haluaa muistuttaa, että sen antama ohjaus suosittelee alueellisten toimenpiteiden vähimmäissisältöä eli sitä, mikä kansallisella tasolla arvioituna olisi leviämisalueilla tarpeen. Aluekohtainen ja paikallinen arvio voi perustellusti edellyttää tiukempia ja laajempia toimenpiteitä kuten yleisötilaisuusrajoitusten laajentaminen ja tiukentaminen (58), vastaavan sisältöisien suositusten antaminen yksityistilaisuuksiin, tilojen käyttöä koskevien rajoitusten lisääminen ja laajentaminen (58 d) sekä matkustajamäärien rajoittaminen (Traficom, 58 f).

Ohjauskirjeen mukaan ajallisesti ja paikallisesti rajaten voidaan myös luopua koronapassin käyttömahdollisuudesta rajoituksista vapautumiseen yleisötilaisuuksien ja korkean riskin tilojen osalta kieltämällä

yleisötilaisuudet kokonaan 58 §:n nojalla ja sulkemaan tilojen käyttö 58 g §:n nojalla (jolloin koronapassia ei voi käyttää rajoituksesta vapautumiseen).

Ohjauskirjeessä Epidemiatilanteen muutoksen edellyttämät toimenpiteet alueilla (VN/31452/2021) todetaan, että uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisin toimin. Ohjauskirjeen mukaan epidemiatilanne on Suomessa heikentynyt huomattavasti, ja rokottamattomien keskuudessa epidemia jatkaa nopeaa leviämistään. Sairaalahoidon kuormitus on myös ollut nousussa viimeisen kuukauden aikana. Saavutettu 80 %:n rokotuskattavuus ei yksin riitä kääntämään epidemian kulkua laskusuuntaan. Tilanteen heikentyminen monilla alueilla edellyttää myös muita toimia tartuntojen vähentämiseksi.

THL on rokotuskattavuuden vaikutusarvion sekä epidemiatilanteen heikentymisen vaikutusarvion perusteella 29.11.2021 tarkistanut suositustaan riskipotentiaalin arviomallin käytöstä. Malli esittää lääketieteelliset ja epidemiologiset asiantuntija-arviot eri toimintojen asettamasta tartuntariskistä, riskien suuruudesta ja niiden realisoitumisen todennäköisyydestä sekä mahdollisuuksista torjua riskejä. Mallissa ei ole mainittu kaikkia mahdollisia tilanteita, mutta se toimii työkaluna alueellisille ja paikallisille viranomaisille tunnistamaan erilaisten tilanteiden ja tilaisuuksien mahdollisia riskejä. Ohjauskirjeessä todetaan, että ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti.

Ohjauskirjeessä todetaan, että toimijoilla on edelleen mahdollisuus ottaa käyttöön ns. koronapassi rajoituksille vaihtoehtoisena terveysturvallisuustoimena. Koronapassin käytöllä voidaan osaltaan kohdentaa toimia sekä vähentää huomattavasti rajoituksista toimijoille aiheutuvia haittoja ja mahdollistaa toiminnan jatkaminen rajoituksista huolimatta. Nämä seikat tulee huomioida päätösharkinnan pohjana olevassa tehokkuus- ja vaikutusarviossa.

Valtioneuvosto on 22.12.2021 tehnyt periaatepäätöksen sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa COVID-19-epidemian hillinnän

hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22 tarkoitetun hätäjarrumekanismin käyttöönotosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 22.12.2021 ohjauskirjeen koskien hätäjarrumekanismin käyttöönottoa. Ohjauskirjeellä ohjataan aluehallintovirastoja käyttämään tartuntatautilain 58 §, 58 d § sekä 58 g § mukaisia toimivaltuuksia niiden lakimääräisen käytön rajoissa epidemian hillitsemiseksi hallintolain 6 § mukaisesti.

Epidemiatilanne

Maailman terveysjärjestö WHO on 26.11.2021 nostanut uuden Botswanassa ja Etelä-Afrikassa alkujaan todetun omikronkoronavirusmuunnoksen (B.1.1.529) huolta aiheuttavien koronavirusmuunnosten listalle (VOC, variant of concern). Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut omikron-virusmuunnoksen aiheuttavan merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille. Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 15.12.2021 julkaissut uusimman riskiarvion omikron-muunnoksesta. Riskiarvion mukaan omikron-muunnoksen leviämisen todennäköisyys on erittäin korkea EU/ETA-alueella. Siihen liittyvä kansanterveysriskin yleinen taso on arvioitu erittäin korkeaksi. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen arvio on, että lyhyen ajan kuluessa omikron tulee aiheuttamaan valtaosan koronavirustartunnoista maailmassa.

Epidemiatilanne sairaanhoitopiirin alueella

Satakunnan sairaanhoitopiirin lausunto

Satakunnan sairaanhoitopiiri on 20.12.2021 antanut asiassa lausunnon, jonka mukaan Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt arviota erityisesti seuraaviin asioihin perustaksi harkinnalle tartuntatautilain 58 § ja 58 g § mukaisten mahdollisten päätösten varalta:

Lounais-Suomen aluehallintovirasto harkitsee tartuntatautilain 58 §:n ja 58 g §:n mukaisten päätösten tekemistä toimialueensa kuntien alueelle. Tätä varten Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriltä asiantuntija-arviota tartuntatautilain 58 §:n ja 58 g §:n mukaisille päätöksille asetettujen edellytysten täyttymisestä sairaanhoitopiirin tai sen tiettyjen kuntien alueella.

1. Onko sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 50;

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa vastauksena ensimmäiseen kysymykseen, että COVID-19 tapausten ilmaantuvuus on Satakunnassa ollut edeltävien kahden kokonaisen viikon (viikot 48 ja 49) aikana THL:n tartuntatautirekisterin mukaan 199 / 100 000 asukasta. Viikolla 50 on uusia tapauksia ollut yli 300, mutta näiden osalta lopullinen tapausmäärä on vielä varmistumaton. Ilmaantuvuus on selvästi edelleen noussut. Satakunta on kriteerien mukaan leviämisalue.

Joulukuussa 2021 on tapauksista 35 prosenttia todettu 20-vuotiailla tai sitä nuoremmilla ja 1-10-vuotiaiden osuus tartunnoista on ollut 18 prosenttia. Koulualtistusten määrä on selvästi lisääntynyt, mutta koulussa saatujen jatkotartuntojen osuus on pysynyt edelleen melko vähäisenä.

Positiivisten näytteiden osuus on myös nousussa ja on ollut 5,3 prosenttia viikolla 49. Laboratorion reagenssisaatavuuden häiriön vuoksi viime päivien osalta testituloksissa on jonkin verran tavanomaista enemmän viivettä, mutta testaus jatkuu runsaana (viikolla 49 analysoitu 5201 näytettä). Koronaviruksen jätevesiseurannassa määrä on ollut pitkäaikaista tasoa korkeampi, mutta edelliseen viikkoon nähden trendi on laskeva.

Viimeisten kahden viikon aikana (viikot 48-49) ilmaantuvuus on ollut alle 100 / 100 000 vain kolmen kunnan alueella (Eurajoki, Merikarvia, Siikainen). Näiden kuntien ympäristökunnissa tartuntoja on merkittävästi enemmän ja tilanne saattaa muuttua nopeasti. Tapauksia ja selvittämättömiä tartuntaketjuja todetaan laajasti eri Satakunnan kuntien alueella.

Koronavirusrokotukset etenevät Satakunnassa tasaisesti, mutta edelleen Satakunta on rokotuskattavuudessa Suomen keskiarvoa alempana. Yhden rokotusannoksen on saanut 86,2 prosenttia, kaksi annosta 81,5 prosenttia ja kolme annosta 15,2 prosenttia 12 vuotta täyttäneistä (tilanne 19.12.2021).

2. Onko sairaanhoitopiirin alueella todettu tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella;

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa vastauksena toiseen kysymykseen, että Satakunnan alueella todetaan päivittäin tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Edeltävän täyden viikon (viikko 49) aikana tartunnanlähde saatiin selville 78 prosentissa kotimaisista tapauksista ja karanteenissa oli taudin toteamishetkellä 47 prosenttia tapauksista.

Edeltävällä viikolla luvut olivat 79 prosenttia ja 45 prosenttia.

Tartunnanjäljitykseen on Satakunnassa panostettu voimakkaasti, mutta lisääntyvät tapausmäärät ovat viimeisten viikkojen aikana aiheuttaneet pahimmillaan 2-3 päivän viiveitä tartunnanjäljityksen tapahtumiseen ja tilanteen odotetaan tältä osin edelleen huononevan. 16.12.2021 Satakunnassa oli eristyksessä 268 henkilöä ja karanteenissa yli 700 altistunutta. Viikolla 49 tartunnoista 40 prosenttia oli peräisin samasta taloudesta, 12 prosenttia työpaikalta ja 19 prosenttia ystäviltä tai lähipiiristä.

Ravitsemisliikkeisiin varmasti liitetyjä tartuntoja oli 3 prosenttia.

Satakunnassa on todettu ensimmäiset varmistetut omikronvirusmuunnoksen aiheuttamat tautitapaukset, joihin liittyy merkittävä määrä altistuksia kolmella koululuokalla. Tässä vaiheessa mahdollisia jatkotartuntoja on kuitenkin syntynyt vain kolme. Kyseiset tartuntaketjut ovat toistaiseksi hallinnassa, mutta THL:n arvion mukaan 3-4 kertaa delta-kantaa herkemmin tarttuvan omikron-kannan ennakoidaan yleistyvän Suomessa nopeasti. Satakunnassa tieto uusien omikron-kantojen aiheuttamista tapauksista saadaan merkittävällä n. 2 viikon viiveellä, joten tilanne saattaa vaikeutua tämän osalta nopeasti ennen tietoa sekvensointivastauksista.

Satakunnan sairaanhoitopiirin arvion mukaan selvittämättömät tartuntaketjut aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Viimeisen viikon aikana on todettu huomattava määrä koulu- ja päiväkotialtistuksia.

3. Arvioidaanko tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai

asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa vastauksena kolmanteen kysymykseen, että sairaala- ja tehohoidon tarve on pysynyt viime viikkojen ajan Satakunnassa vakaana. Tehohoitoa on tarvinnut keskimäärin 1-3 potilasta kerrallaan ja uusia osastohoitojaksoja on alkanut viikoittain 4-6 viimeisten 4 viikon aikana. Tällä hetkellä Satasairaalassa on covid-infektion vuoksi osastohoidossa kaksi potilasta ja tehohoidossa yksi potilas. Tautitapausmäärät ovat viimeisen kahden viikon aikana selvästi nousseet ja tämän perusteella on mahdollisesti odotettavissa myös sairaalakuormituksen lisääntymistä. Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidossa on alkanut uusia osastohoitojaksoja viikoittain 3-6 viimeisten 4 viikon aikana.

Kuluneen viikon aikana on todettu useita henkilökuntatartuntoja rokotetuilla työntekijöillä, joiden johdosta on altistunut merkittävä määrä lähinnä rokotettuja terveydenhuollon työntekijöitä. Mahdolliset jatkotartunnat ja toisaalta vapaa-ajalta saadut muut tartunnat voivat aiheuttaa jo lähiaikoina ongelmia henkilökunnan riittävyydelle.

Satakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien perusterveydenhuolto on erittäin kuormittunutta. Koronavirustartuntojen jäljitystyö, testaus, neuvonta ja koronarokotukset vaativat tällä hetkellä henkilökuntaa niin paljon, että tavanomaisia kiireettömiä terveydenhoitopalveluja on jouduttu tilapäisesti keskeyttämään. Lisähenkilöstön saatavuus on heikkoa.

Satakunnan sairaanhoitopiirin arvion mukaan sairaala- tai tehohoidon kuormitus tai toisaalta perusterveydenhuollon osastokuormitus ei uhkaa juuri tällä hetkellä käytössä olevaa hoitokapasiteettia Satakunnassa. Tilanne voi kuitenkin nopeastikin muuttua. Viime viikkojen nousu tapausmäärissä saattaa näkyä vasta viiveellä osastohoidon kuormituksessa. Henkilöstön saatavuus on vielä tällä hetkellä riittävää, mutta henkilökunnan omat tartunnat ja altistukset yhdistettynä lomakauteen saattaa aiheuttaa lähiaikoina haasteita henkilökunnan riittävyydessä. Perusterveydenhuollon toiminta on ylikuormittunutta ja kiireetöntä toimintaa on jouduttu useissa kunnissa keskeyttämään koronaepidemiaan liittyvien tehtävien vuoksi.

4. Muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa vastauksena neljänteen kysymykseen, että Covid-19-tauti tarttuu erityisesti läheisessä kanssakäymisessä eli fyysinen läheisyys muodostaa erityisen riskin taudin leviämiseksi. Covid-19-koronavirus tarttuu erityisesti pisaratartuntana läheisessä kontaktissa, mutta voi joskus levitä myös aerosolimudossa ilman välityksellä samassa tilassa erityisesti, jos tilassa on huono ilmanvaihto. Pintojen kautta tarttuminen on myös mahdollinen, mutta tätä voidaan tartuntareittinä helpommin vähentää hyvällä käsihygienialla ja pintojen puhdistamisella.

Paikalla olevien ihmisten suurempi määrä lisää todennäköisyyttä siihen, että joukossa on tartuttamisvaiheessa oleva henkilö ja toisaalta suurentaa niiden ihmisten määrää, jotka voivat saada jatkotartunnan. Ihmisten oleilu lähellä toisiaan suurentaa merkittävästi tartuntariskiä. Ihmistyön liikkuminen tilassa saattaa johtaa suurempaan altistuneiden määrään. Suunenäsuojausten käyttö todennäköisesti vähentää tartuntoja ja tilaisuudet, missä näitä ei voida käyttää aiheuttavat suuremman tartuntariskin.

Rokotteet antavat hyvän suojan vakavaa tautimuotoa vastaan, mutta niiden kyky estää jatkotartuntoja on heikompi. Rokotetutkin henkilöt voivat aiheuttaa jatkotartuntoja, mutta riski siihen on pienempi kuin rokottamattomilla. Tämä ero todennäköisesti pienenee omikronvariantin ollessa taudinaiheuttaja. Rokotettujen todennäköisyys saada tauti, joka johtaa osastohoitoon on kuitenkin merkittävästi pienempi kuin rokottamattomilla.

Sairaanhoitopiiri arvioi, että ihmisten läheisyys muodostaa siis merkittävän riskin tartuntojen leviämiseksi ja suurempi ihmisten määrä lisää sekä todennäköisyyttä tartuttajien läsnäoloon että tartunnan kohteiden määrään. Nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa kontaktien välttäminen on rokotuksien ohella ensisijainen keino epidemian hallintaan.

Päätöksen välttämättömyys

Onko arvionne mukaan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n ja/tai 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitettulla tavalla välttämätöntä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi?

Satakunnassa on pitkään ollut käytössä laaja maskisuositus, jota edelleen viikolla 50 laajennettiin. Tartunnanjäljitystä ja testausta on jatkettu tehokkaasti, mutta näiden osalta Satakunnan kuntien resurssit ovat ylittymässä ja osin ylittyneet. Tartunnanjäljityksessä on paikallisesti viiveitä. Rokotuksia on pyritty edistämään monin eri keinoin, mutta näissä ollaan jäljessä Suomen keskimääräistä tasoa ja rokottavan henkilökunnan saatavuus on ollut huonoa. Kokoontumisrajoituksia on tiukennettu, kuitenkin koronapassin mahdollistaessa rokotettujen osalta tilanteet ja tilaisuudet normaalilukuisina.

Keskeisin keino tartuntojen määrän vähentämiseen on ihmisten välisen kanssakäymisen vähentäminen. Tällä hetkellä merkittävä osa tartunnoista ilmenee rokotetuilla henkilöillä, vaikka rokottamattomilla todennäköisyys onkin selvästi suurempi. Mikäli tartuntamääriä halutaan vähentää, ei nykyinen rajoitusten välttäminen koronapassia käyttämällä todennäköisesti riitä tämän aikaansaamiseen.

Rokotetuilla ilmenevät tartunnat eivät toisaalta johda sairaalahoidon tarpeen lisääntymiseen siinä määrin kuin rokottamattomilla. Vielä tällä hetkellä omikron-kannan aiheuttamat tartunnat ovat Satakunnassa yksittäisiä, mutta kannan nopeasti levitessä tapausmäärien hillitsemiseksi koronapassin käytön tauottaminen on todennäköisesti aiheellista.

Satakunnan covid-19-ilmaantuvuus on edelleen alhaisempi kuin monien muiden sairaanhoitopiirien alueella. Satakunnan sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan on huomioitava kansallisen yhdenvertaisuuden vuoksi, että mahdolliset kokoontumisrajoitusten tiukennukset tulisi suhteuttaa tähän ja niitä koskeviin rajoituspäätöksiin. On myös huomioitava, että oikeasuhtaisuuden näkökulmasta ravitsemisliikkeissä tapahtuvien kontaktien jatkuminen koronapassia käyttäen voi aiheuttaa ristiriidan mahdollisen TTL § 58 ja TTL § 58 g nojalla tehdyn päätöksen osalta.

Satakunnan sairaanhoitopiiri arvioi, että epidemiatilanne Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella on vaikea ja tartunnat lisääntyvät tehdyistä toimista huolimatta. Ihmisten välisten kontaktien vähentäminen edelleen on tarpeen tartuntamäärien laskemiseksi. Satakunnan sairaanhoitopiirin arvion mukaan TTL § 58 käyttöönotto on aiheellinen. Kuitenkaan TTL § 58 g osalta Satakunnan sairaanhoitopiiri ei pidä selvänä, että kriteerit tulevat täytetyksi erityisesti osastohoidon kuormituksen osalta, vaikka muutoin perusterveydenhuollon kuormitus on covid-tilanteen hoidon vuoksi jopa ylikuormittunutta. Terveystieteiden henkilöstön saatavuus voi olla uhattuna tartuntojen leviessä myös rokotettujen keskuudessa. Satakunnan sairaanhoitopiiri näkee edelleen tarpeen pitää TTL § 58 d voimassa.

Aluehallintovirasto on pyytänyt lisäksi perustelevaan arvion eriteltyinä TTL 58 ja 58 g §:ien osalta;

- Onko mahdollinen päätös välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella?

Satakunnan sairaanhoitopiiri arvioi, että mahdollinen TTL 58 § päätös on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella, koska tautitapauksia on todettu laajasti lähes koko Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella. Ihmisten liikkuminen alueiden ja kuntien välillä aiheuttaa helposti tautitapausten siirtymisen myös niiden kuntien alueella, missä tilanne on tällä hetkellä parempi.

Jos päätös on arvionne mukaan välttämätön, milloin sen olisi syytä tulla voimaan ja kuinka kauan sen olisi syytä olla voimassa?

Satakunnan sairaanhoitopiiri katsoo, että päätöksien perusteet eivät täysin täyty koskien TTL 58 g §. Mikäli päätös tehdään, sen olisi syytä tulla voimaan mahdollisimman pian. TTL § 58 ja § 58d ovat tällä hetkellä voimassa ainoastaan 31.12.2021 saakka. Satakunnan sairaanhoitopiiri näkee edelleen tarpeen pitää TTL § 58 d voimassa. Mahdollisten uusien rajoituspäätösten tehon arvioimiseen kyseinen aika on todennäköisesti liian lyhyt ja päätöksen olisi syytä olla voimassa kahden viikon ajan. Tänä aikana tieto omikron-variantin ominaisuuksista ja sen leviämisestä selkiytyy ja mahdollinen tartuntatapausten lasku tulee nähtäväksi.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt
- o oppilaitokset
- o päiväkodit
- o asunnot ja vastaavat tilat
- o yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet

Merkittävä osuus tartunnoista on viimeisten viikkojen aikana todettu koulu- ja päiväkotikäisillä lapsilla. Tämä on aiheuttanut runsaasti altistustilanteita, mutta varmojen jatkotartuntojen määrä on jäänyt toistaiseksi rajalliseksi. Päiväkodeissa todetut jatkotartunnat ovat pääosin tapahtuneet työntekijöistä lapsiin tai toisiin työntekijöihin. Satakunnan sairaanhoitopiiri arvioi, että päiväkotien ja oppilaitosten sulkeminen saattaisi yhtenä keinona vähentää tartuntamääriä. Lasten covid-19-taudit ovat kuitenkin pääosin lieviä, eivätkä usein johda osastohoitoon. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaisesti lasten osalta rajoitusten tulisi olla viimesijaisia. Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa, että sen nähdäkseen koulujen osalta mahdollisten sulkupäätösten arviointi tulisi suorittaa vasta ennen koulujen joululomien loppua silloisen tilanteen mukaisesti.

Yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet aiheuttavat ihmisten välille lähikontakteja ja altistavat näin covid-19-tautuntojen leviämislle. Näiden osalta voimassa oleva rajoituspäätös, josta koronapassilla on voinut vapautua, ei ole johtanut tartuntamäärien laskuun. Satakunnan sairaanhoitopiiri arvioi, että yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien kieltäminen todennäköisesti merkittävästi vähentäisi covid-19-tartuntojen määrää. Nykyinen koronapassin käyttö rajoitusten vaihtoehtona ei sen nähdäkseen ole tällä hetkellä riittävä tartuntamäärien laskemiseksi, koska myös rokotetut sekä sairastuvat että aiheuttavat jatkotartuntoja tällä hetkellä ja omikronkannan levitessä mahdollisesti vielä aiempaa enemmän. Kuitenkin tulisi kansallisen yhdenvertaisuuden mukaisesti arvioida, onko yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien sulkeminen kokonaan tällä hetkellä Satakunnassa mahdollista huomioiden monissa sairaanhoitopiireissä oleva vaikeampi epidemiatilanne.

Edellyttääkö epidemiologinen tilanne tartuntatautilain 58 § mukaisissa kohteissa sairaanhoitopiirinkäsityksen mukaan o kyseisten tilojen sulkemista tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaisuudessaan o vai tietyn henkilömäärän ylittävältä osin – jos, niin minkä henkilömäärän

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa, että vaikeutunut epidemiologinen tilanne vaatisi Satakunnan sairaanhoitopiirin mielestä kokoontumisrajoitusten tosiasiallista tiukentamista. Satakunnan sairaanhoitopiiri arvion mukaan tilojen tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltäminen kokonaisuudessaan ei kuitenkaan ole täysin perusteltavissa epidemiatilanteen nojalla. Tulisi arvioida mahdollisuutta koronapassin käytön tauottamiseen, jolloin todennäköisesti nykyiset kokoontumisrajoitusten henkilörajat riittäisivät tartuntamäärien laskuun. Tämän tulisi kuitenkin tapahtua valtakunnallisesti ja yhdenvertaisesti eri sairaanhoitopiirien välillä. Satakunnan sairaanhoitopiiri pitää perusteltuna kokoontumisrajoitusten henkilörajan laskemista kymmeneen henkilöön. Tämän vaikuttavuus koronapassin ollessa käytössä, on todennäköisesti vähäinen nykyiseen rajoitukseen nähden. Nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa on kansallisesti arvioitava tulisiko koronapassin käyttö tilapäisesti tauottaa epidemian hillitsemiseksi ja kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Satakunnan sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan ihmisten välisiä kontakteja tulisi rajoittaa aiempaa enemmän tartuntamäärien rajoittamiseksi. Lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi Satakunnan sairaanhoitopiirin käsityksen ja toisaalta sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaisesti kohdistaa rajoitustoimia nykyisessä tilanteessa.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o kaikkiin 58 g § mukaisiin tiloihin vai
 - o tiettyihin 58 g § mukaisiin tiloihin, joissa on erityisesti havaittu tapahtuvan tartuntoja
- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteri tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 3) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 4) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 5) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin. Erityisesti aluehallintovirasto pyytää sairaanhoitopiiriä antamaan lausunnon siitä, millä rajoitettaviksi ehdotettavilla kohteilla on syyseurausyhteys mahdollisiin tartuntoihin.

Mikäli tartuntojen osalta ei ole selvillä, mistä ne ovat peräisin, myös se pyydetään mainitsemaan lausunnossa.

Satakunnan sairaanhoitopiiri toteaa, että tartunnanjäljityksen perusteella kertyneen tiedon valossa mistään edellä mainituista kohdasta ei ole osoitettu tapahtuneen merkittäviä määriä tartuntoja. Ottaen huomioon viruksen leviäminen erityisesti ihmisten välisissä läheisissä kontakteissa, on kuitenkin oletettavaa, että kaikissa em. tiloissa tai tilanteissa voi syntyä tartuntoja. Näin ollen ei ole epidemiologisen näkemyksen mukaan perusteltua erottaa mitään tilannetta tai tilaa kokonaisuudesta tältä osin.

Satakunnan sairaanhoitopiirin täydentävä lausunto

Täydennyksenä aikaisempaan lausuntoon Satakunnan sairaanhoitopiiri on 22.12.2021 todennut seuraavaa ja vastannut aluehallintoviraston esittämiin kysymyksiin.

1. Onko sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 50;

Sairaanhoitopiiri toteaa, että ilmaantuvuus on Satakunnassa noussut merkittävästi viimeisten viikkojen aikana. THL:n tartuntatautirekisterin mukaan ilmaantuvuus on 21.12.2021 päivättyinä viimeisten 14 vuorokauden aikana 277,4 / 100 000. Sairaanhoitopiirin oman tilaston mukaan edellisten kahden kokonaisen viikon ilmaantuvuus on 288,3 / 100 000. Tapauksia on

todettu viimeisen kahden viikon aikana kaikkien muiden Kuntien alueella Siikaista lukuun ottamatta. Kahden viimeisen kokonaisen viikon tapauksista vähintään kaksi rokotetta on saanut 44 % eli rokottamattomien suhteellinen tartuntariski on ollut edelleen huomattavasti suurempi kuin rokotetuilla.

Sairaanhoitopiiri toteaa siis, että ilmaantuvuus ylittää selvästi kysymyksessä mainitun raja-arvon.

2. Onko sairaanhoitopiirin alueella todettu merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Tältä osin tilanne on sairaanhoitopiirin arvio pysynyt melko samanlaisena verrattuna 20.12.2021 annettuun lausuntoon. Satakunnan alueella todetaan päivittäin tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Nämä aiheuttavat merkittävän riskin tartuntojen laajankin leviämiseen ja näin on jo tapahtunut. Satakunnassa on nyt todettu n. kymmenen varmistettua tai epäiltyä omikron-tapausta ja näille altistuneita on merkittävä määrä, joten omikron kannan leviäminen Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella, kuten muuallakin Suomessa, on todennäköistä.

3. Arvioidaanko tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Sairaanhoitopiiri toteaa, että tapausmäärien nousu on ollut siinä määrin merkittävää viimeisten kahden viikon ja edelleen erityisesti viimeisen viikon aikana, että se arvioi sairaalahoitoon johtavien tapausten määrän nousevan tulevien viikkojen aikana. Tällä hetkellä Satasairaalassa on yksi potilas tehohoidossa ja kaksi potilasta osastohoidossa (tilanne 21.12.2021) eli erikoissairaanhoidon tai tehohoidon kuormitus ei ole toistaiseksi noussut 20.12.2021 verrattuna.

Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella on ollut merkittävä määrä tautitapauksia myös hoitohenkilöstössä, mutta näihin liittyen ei ole toistaiseksi kehittynyt välitöntä uhkaa henkilökunnan riittävyydestä. Tautitapausten levitessä yhteiskunnassa on kuitenkin merkittävä uhka sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyydestä.

Kuntien tartunnanjäljitys on ylikuormittanut lähinnä Rauman ja Porin alueella. Testaustoimintaa on pystytty jatkamaan varsin kattavasti ja näytteeseen pääsee monissa kunnissa edelleen samana tai seuraavana päivänä. On kuitenkin merkittävä riski sille, että näytteenottokapasiteetin raja ylitetään lähiaikoina, jos tautitapausten määrä lisääntyy ja testausstrategia pysyy ennallaan.

4. Muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Tältä osin sairaanhoitopiiri viittaa 20.12.2021 lausuntoon.

5. Aluehallintovirasto pyytää erityisesti päivittämään
 - a. tiedot ilmaantuvuudesta ja sen olennaisista muutoksista tuoreimpien tietojen mukaan koko sairaanhoitopiirin tasolla (ei yksittäisten kuntien tasolla)

Ks. kohta 1.

- b. erityissairaanhoidon kuormituksesta

Ks. kohta 3.

- c. yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten osalta, suosittaako sairaanhoitopiiri niiden kieltämistä kokonaan (jolloin koronapassilla ei voi järjestää tilaisuuksia)

Ks. jäljessä.

d. mitä muuta sairaanhoitopiiri esittää asiassa otettavaksi huomioon

Päätöksen välttämättömyys

Onko arvionne mukaan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n ja/tai 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitetulla tavalla välttämätöntä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi?

Sairaanhoitopiiri toteaa, että Satakunnassa on pitkään ollut käytössä laaja maskisuositus, jota edelleen viikolla 50 laajennettiin.

Tartunnanjäljitystä ja testausta on jatkettu tehokkaasti, mutta näiden osalta Satakunnan kuntien resurssit ovat ylittymässä ja osin ylittyneet.

Tartunnanjäljityksessä on paikallisesti viiveitä, jolloin taudin leviämisen rajoittaminen tartunnanjäljityksen keinoin tulee entistä vaikeammaksi.

Rokotuksia on pyritty edistämään monin eri keinoin, mutta näissä ollaan jäljessä Suomen keskimääräistä tasoa ja rokottavan henkilökunnan saatavuus on ollut huonoa. Kokoontumisrajoituksia on tiukennettu, kuitenkin koronapassin mahdollistaessa rokotettujen osalta tilanteet ja tilaisuudet normaalilukuisina.

Keskeisin keino tartuntojen määrän vähentämiseen on ihmisten välisen kanssakäymisen vähentäminen. Tällä hetkellä merkittävä osa tartunnoista ilmenee rokotetuilla henkilöillä, vaikka rokottamattomilla suhteellinen todennäköisyys onkin selvästi suurempi. Mikäli tartuntamääriä halutaan vähentää, ei nykyinen rajoitusten välttäminen koronapassia käyttämällä sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan riitä tämän aikaansaamiseen.

Rokotetuilla ilmenevät tartunnat eivät toisaalta johda sairaalahoidon tarpeen lisääntymiseen siinä määrin kuin rokottamattomilla. Omikronkannan oletetusti nopeasti levitessä tapausmäärien hillitsemiseksi koronapassin käytön tauottaminen on todennäköisesti aiheellista.

Sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan on edelleen huomioitavaa kansallisen yhdenvertaisuuden vuoksi, että mahdolliset kokoontumisrajoitusten tiukennukset tulisi suhteuttaa taudin ilmaantuvuuteen muiden sairaanhoitopiirien alueella ja niitä koskeviin rajoituspäätöksiin. On myös

huomioitava, että oikeasuhtaisuuden näkökulmasta ravitsemisliikkeissä tapahtuvien kontaktien jatkuminen koronapassia käyttäen voi aiheuttaa ristiriidan mahdollisen TTL § 58 ja TTL § 58 g nojalla tehdyn päätöksen osalta.

Sairaanhoitopiiri arvioi siis, että epidemiatilanne Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella on vaikea ja edelleen pahentunut viimeisien päivien aikana. Ilmaantuvuus on noussut tehdyistä toimista huolimatta. Ihmisten välisten kontaktien vähentäminen edelleen on tarpeen tartuntamäärien laskemiseksi ja nykyiset toimet eivät ole siihen riittäviä. Sairaanhoitopiirin arvion mukaan TTL § 58 käyttöönotto on aiheellinen. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimus on voimakasta, vaikka erikoissairaanhoidon covid-19-potilaiden määrä onkin vielä vähäinen. Potilaiden määrän ennakoitaan kuitenkin nousevan lähiviikkoina, koska tartuntamäärissä on nähty selkeä lisääntyminen ja sairaalahoitoonkin ylikuormittuminen on mahdollista tai todennäköistä. Sairaanhoitopiiri katsoo siis, että TTL § 58 g pykälän ehdot Satakunnassa tällä hetkellä täyttyvät ja näkee sen käyttöönoton välttämättömänä. Sairaanhoitopiiri näkee edelleen tarpeen pitää myös TTL § 58 d voimassa.

Aluehallintovirasto on pyytänyt lisäksi perustelemaan arvionne eriteltynä TTL 58, 58 d § ja 58 g §:ien osalta;

- Onko mahdollinen päätös välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella?

Sairaanhoitopiiri arvioi, että mahdollinen TTL 58 § päätös on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella, koska tautitapauksia on todettu laajasti lähes koko Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella. Ihmisten liikkuminen alueiden ja kuntien välillä aiheuttaa helposti tautitapausten siirtymisen myös niiden kuntien alueella, missä tilanne on tällä hetkellä parempi.

Jos päätös on arvionne mukaan välttämätön, milloin sen olisi syytä tulla voimaan ja kuinka kauan sen olisi syytä olla voimassa?

Sairaanhoitopiiri katsoo, että päätös on välttämätön. Mikäli päätös tehdään, sen olisi syytä tulla voimaan mahdollisimman pian. TTL § 58, TTL § 58d ja TTL § 58 g ovat tällä hetkellä voimassa ainoastaan 31.12.2021 saakka. Sairaanhoitopiiri näkee edelleen tarpeen pitää TTL § 58 d voimassa.

Mahdollisten uusien rajoituspäätösten tehon arvioimiseen kyseinen aika on todennäköisesti liian lyhyt ja päätöksen olisi syytä olla voimassa kahden viikon ajan. Tänä aikana tieto omikron-variantin ominaisuuksista ja sen leviämisestä selkiytyy ja mahdollinen tartuntatapausten lasku tulee nähtäväksi.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt
- oppilaitokset
- päiväkodit
- asunnot ja vastaavat tilat
- yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet

Sairaanhoitopiiri toteaa, että merkittävä osuus tartunnoista on viimeisten viikkojen aikana todettu koulu- ja päiväkotikäisillä lapsilla. Tämä on aiheuttanut runsaasti altistustilanteita, mutta varmojen jatkotartuntojen määrä on jäänyt toistaiseksi rajalliseksi. Päiväkodeissa todetut jatkotartunnat ovat pääosin tapahtuneet työntekijöistä lapsiin tai toisiin työntekijöihin. Sairaanhoitopiiri arvioi, että päiväkotien ja oppilaitosten sulkeminen saattaisi yhtenä keinona vähentää tartuntamääriä. Lasten covid-19-taudit ovat kuitenkin pääosin lieviä, eivätkä usein johda osastohoitoon. Lisäksi STM:n ohjauksen mukaisesti lasten osalta rajoitusten tulisi olla viimesijaisia. Sairaanhoitopiiri toteaa, että sen nähdäkseen koulujen osalta mahdollisten sulkupäätösten arviointi tulisi suorittaa vasta ennen koulujen joululomien loppua silloisen tilanteen mukaisesti.

Yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet aiheuttavat ihmisten välille lähikontakteja ja altistavat näin covid-19-tautuntojen leviämislle. Näiden osalta voimassa oleva rajoituspäätös, josta koronapassilla on voinut vapautua, ei ole johtanut tartuntamäärien laskuun. Sairaanhoitopiiri arvioi mukaan yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien kieltäminen kokonaisuudessaan todennäköisesti merkittävästi vähentäisi covid-19-tartuntojen määrää. Nykyinen koronapassin käyttö rajoitusten vaihtoehtona ei sen nähdäkseen ole tällä hetkellä riittävä tartuntamäärien laskemiseksi, koska myös rokotetut sekä sairastuvat että aiheuttavat jatkotartuntoja tällä hetkellä ja omikronkannan levitessä mahdollisesti vielä aiempaa enemmän. Sairaanhoitopiiri arvioi, että

yleisötilaisuuksien tai yleisten kokoontumisten kieltäminen tilapäisesti on perusteltua ERVA-piirin kokonaistilanne huomioiden, koska Satakunnan ilmaantuvuusluku ei merkittävästi poikkea Varsinais-Suomen vastaavasta.

Edellyttääkö epidemiologinen tilanne tartuntatautilain 58 § mukaisissa kohteissa sairaanhoitopiirinkäsityksen mukaan

- o kyseisten tilojen sulkemista tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaisuudessaan
- o vai tietyn henkilömäärän ylittävältä osin – jos, niin minkä henkilömäärän

Sairaanhoitopiiri toteaa, että vaikeutunut epidemiologinen tilanne vaatisi kokoontumisrajoitusten tosiasiallista tiukentamista. Sairaanhoitopiiri katsoo, että kyseiset tilat ja yleiset kokoontumiset tulisi sulkea kokonaan.

Ratkaisuiden tulisi kuitenkin tapahtua valtakunnallisesti ja yhdenvertaisesti epidemiologisesti vastaavassa tilanteessa olevien eri sairaanhoitopiirien välillä. Sairaanhoitopiiri pitää myös perusteltuna vaihtoehtona kokoontumisrajoitusten henkilörajan laskemista vähintään kymmeneen henkilöön silloin, jos koronapassi ei ole käytössä. Sekä Satakunnan että kansallisen Covid19 tilanteen pahennuttua on perusteltua kieltää väliaikaisesti kokonaan yleiset kokoontumiset. Nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa on kansallisesti arvioitava tulisiko koronapassin käyttö tilapäisesti tauottaa epidemian hillitsemiseksi ja kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi sairaanhoitopiirin käsityksen ja toisaalta sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaisesti kohdistaa rajoitustoimia nykyisessä tilanteessa. Lakisääteiset palvelut tulee mahdollistaa.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella: o kaikkiin 58 d § mukaisiin tiloihin vai o tiettyihin 58 d § mukaisiin tiloihin, kuten

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun

tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;

- 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Sairaanhoitopiirin arvion mukaan tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen tulisi kohdistua kaikkiin 58 d §:n mukaisiin tiloihin asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

o kaikkiin 58 g § mukaisiin tiloihin vai o tiettyihin 58 g § mukaisiin tiloihin, joissa on erityisesti havaittu tapahtuvan tartuntoja

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maa-uimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat; 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Sairaanhoitopiiri toteaa, että viime viikkojen tartunnan jäljitystietojen perusteella mistään edellä mainituista tiloista ei ole osoitettu tapahtuneen merkittäviä määriä tartuntoja. Ottaen huomioon viruksen leviäminen erityisesti ihmisten välisissä läheisissä kontakteissa, on kuitenkin oletettavaa, että kaikissa em. tiloissa tai tilanteissa voi syntyä tartuntoja. Näin ollen ei ole epidemiologisen näkemyksen mukaan perusteltua erottaa mitään tilannetta tai tilaa kokonaisuudesta tältä osin. Sairaanhoitopiiri katsoo, että kaikkia THL:n riskiarviotaulukon korkean ja kohtalaisen riskin tiloja ja toimintaa tulee rajoittaa. Sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan päätös tulisi kohdistaa kaikkiin edellä mainittuihin tiloihin. Lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi kohdistaa rajoitustoimia.

Päätöksen lakimääräisten edellytysten täyttyminen

Tartuntatautilain 58 d § säätelee kaikkia julkisia ja yksityisiä luonnollisia ja juridisia henkilöitä toimijoina, yksityishenkilöitä lukuun ottamatta, kun he toimijoina järjestävät yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa toimintaa tarkemmin pykälässä säädetyin edellytyksin. Tartuntatautilain 58 § mukaisten yleisötilaisuuksien ja yleisten kokouksien järjestäjänä voi olla joko luonnollinen tai juridinen henkilö. Yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset järjestetään kyseisissä, tartuntatautilain 58 d § mukaisissa avoimissa tai rajatuissa sisä- tai ulkotiloissa. Tästä syystä ovat tartuntatautilain 58 § ja 58 d § päällekkäisiä siltä osin, kun luonnollinen henkilö elinkeinonharjoittajana (siis muu kuin yksityishenkilö) tai juridinen henkilö järjestää yleisötilaisuuden tai yleisen kokouksen.

Aluehallintoviraston toinen päätös LSAVI/14679/2021 koskee yleisiä kokouksia ja yleisötilaisuuksia Satakunnassa. Tästä syystä ne eivät ne ole tämän päätöksen kohteena.

Tätä määräystä säätelee tartuntatautilain 58 d §. Aluehallintoviraston toisella päätöksellä, joka koskee tartuntatautilain 58 § mukaisia yleisötilaisuuksia sekä yleisiä kokouksia, on niihin kohdistettu rajoituksia. Tämä päätös ei koske samoja toimintoja eikä tiloja.

Tartuntatautilain 58 d § säätelee nyt annettavaa määräystä ja sen edellytyksiä. Tartuntatautilain 58 d § 1-2 momentit säättävät päätökselle kolme edellytystä: välttämättömyyttä, ilmaantuvuutta ja tartuntaketjuja koskevat edellytykset.

Ensinnä käsitellään tartuntatautilain 58 d § 1 momentin mukaista välttämättömyyttä. Satakunnassa on tätä päätöstä annettaessa käytössä samanlaisia, tartuntatautilain mukaisia toimenpiteitä covid19-epidemian leviämisen estämiseksi. Vaikka epidemia jatkuu, ei sairaanhoitopiiri ole katsonut voimakkaampia rajoituksia välttämättömiksi erikseen Satakunnan alueelle.

Aluehallintovirasto katsoo, että Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä antaa tartuntatautilain 58 d § mukainen määräys sairaanhoitopiirin lausunnon mukaisesti.

Toimivalta asettaa rajoituksia ravitsemusliikkeille on tartuntatautilain 58 a § mukaan valtioneuvostolla. Valtioneuvosto on antanut valtioneuvoston asetuksen ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (826/2021), jonka 4 §:llä (1111/2021) on rajoitettu toimintaa muun muassa Satakunnassa. Rajoitukset ovat voimassa Satakunnassa tätä päätöstä annettaessa.

Aluehallintovirasto katsoo myös, että muut, tartuntatautilain 58 d § 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Sairaanhoidopiirin alueella on todettu merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntijaarvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Päätös on välttämätön, koska lievemmat keinot eivät ole olleet riittäviä epidemian hillitsemiseksi. On epäiltävissä, että sairaalahoidon kuormitus tulee lisääntymään merkittävästi epidemian levitessä viime viikkoja vastaavalla tavoin.

Koska Satakunta muodostaa yhtenäisen työssäkäynti- ja talousalueen, riski on merkittävä koko maakunnan alueella. Molemmat tartuntatautilain 58 d § 2 momentin edellytykset täyttyvät edellä kuvatuin tavoin.

Aluehallintovirasto on hallintolain 6 § tarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja vähimmän mahdollisen perustuslain 18 § mukaisen elinkeinovapauden rajoittamisen vuoksi päätenyt ratkaisuun, jossa toimintaa saa jatkaa tässä päätöksessä määritellyissä tiloissa, kun niissä noudatetaan tartuntatautilain 58 d § momentin mukaisia tällä päätöksellä asetettuja rajoituksia. Toisena vaihtoehtona on, että rajoituksista voi vapautua noudattamalla tartuntatautilain 58 i § mukaisia EU:n digitaalista koronatodistusta koskevia edellytyksiä siltä osin, kun tartuntatautilain 58 i § siihen oikeuttaa.

Tämä valinnanvapaus parantaa mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoa. Se ei myöskään rajoita osallistumista harkitsevien henkilöiden oikeuksia, koska tartuntatautilaki turvaa mahdollisuuden kaikille joko hankkia tarvittavat rokotukset tai niitä korvaavaan menettelyyn tartuntatautilain 58 k § mukaisesti. Samalla tavoin on verrattu kunnan itsehallinnon osalta perustuslain 121 § perusteella nyt kunnille ja kuntayhtymille asetettavaa rajoitusta ja todettu se lailliseksi ja oikeasuhteiseksi hallintolain 6 § mukaisesti. Päätöksen on perustuslain 6 § mukaisesti katsottu olevan

yhdenvertainen, kun se kohdistuu sekä julkisiin että yksityisiin toimijoihin samalla tavoin.

Arvioitaessa tartuntatautilain 58 d § mukaisten rajoitusten asettamista on otettava huomioon tartuntatautilain säännökset kokonaisuutena sekä tällä päätöksellä osin rajoitettavat, osin turvattavat perusoikeudet ja niiden välinen tasapaino. Erityisesti on huomioitava lain 58 i § mukainen mahdollisuus vapautua rajoituksista ottamalla käyttöön EU:n digitaalisen koronatodistuksen. Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 § ja 58 d § mukaiset rajoitukset eivät aluehallintoviraston käsityksen mukaan ole perustuslain 6 § mukaisen yhdenvertaisuuden, 7 § mukaisen henkilökohtaisen vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden, 13 § kokoontumisvapauden, 18 § mukaisen elinkeinovapauden eikä 121 § mukaisen kunnan itsehallinnon vastaisia, vaan ne pikemminkin varmistavat osallistuvien henkilöiden turvallisuutta perustuslain 7 § mukaisesti turvaamalla terveysturvallista osallistumista yleisötapahtumiin tai yleisiin kokouksiin. Tässä rajoitusten arvioinnissa on olennaista, että aikaisempien vaihtoehtojen lisäksi toimijoille on nyt tullut lain tarkemmin määrittämällä tavalla mahdollisuus vapautua rajoituksista EU:n digitaalisella koronatodistuksella.

Henki ja terveys ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan oikeushyviä, joiden turvaamiseksi lakimääräisin keinoin on mahdollista edellä mainittujen lisäksi myös rajoittaa perustuslain 10 § mukaista yksityisyyden suojaa. Toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa toisiinsa hallintolain 6 § mukaisesti, kun eri oikeuksia pyritään yhdenvertaisesti turvaamaan lain sallimin keinoin mahdollisimman tasapainoisesti.

Sisä- ja ulkotilat, joihin päätös kohdistuu

Päätös kohdistuu seuraaviin tartuntatautilain 58 d § mukaisiin yleisölle avoimiin tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuihin tiloihin:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;

Tämä päätös ei kuitenkaan kohdistu yleisiin kokouksiin eikä yleisötilaisuuksiin. Tämä päätös ei myöskään kohdistu tartuntatautilain 58 d § 3 momentin 3-kohdassa mainittuihin tiloihin, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta. Tartuntatautilain 58 g § tilat eivät siis ole tämän päätöksen kohteena. Niiden sekä yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien osalta on annettu Satakuntaan eri päätös LSAVI/14679/2021.

Tilojen hallinnasta vastaavat ja niitä käyttävät, joihin päätös kohdistuu

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perheelämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa

viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Keinot ehkäistä lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä

Tartuntatautilain 58 d § mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan.

Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Toimija voi toteuttaa velvoitteensa järjestää tilojen käyttö on siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä, seuraavin keinoin:

- asiakasmäärää rajoittamalla,
- asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka
- muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Vaihtoehtona olevaa EU:n digitaalista koronatodistusta on käsitelty kohdassa ”Ohjaus” tämän päätöksen alussa. Aluehallintovirasto ohjaa erityisesti

kuitenkin ottamaan huomioon, että valtioneuvosto voi asetuksella rajoittaa koronapassin käyttöä.

Yhteenveto

Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu Satakunnan sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvioon sekä tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19 taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja jossa on otettu huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Päätöksessä on huomioitu myös muiden samalla alueella voimassa olevien muiden rajoitusten ja suositusten vaikutukset.

Toimenpiteitä harkittaessa on otettu myös huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinoharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Satakunnan kuntien alueilla. Päätöksen tekemisessä on otettu huomioon rajoitusten kohdentaminen sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvion mukaisesti niihin tiedossa oleviin tartunnan lähteisiin, joihin aluehallintovirastolla on toimivaltaa. Toimenpiteitä on rajoitettu siten, että toiminnan on mahdollista jatkua, kun terveysturvallisuutta koskevia, tässä päätöksessä asetettuja rajoituksia noudatetaan.

Edellä mainituilla perusteilla aluehallintovirasto katsoo tartuntatautilain 58 d § mukaisten perusteiden täyttyneen tällä päätökselle.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suomen perustuslaki (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §, 121 §
Hallintolaki (434/2003) 6 §
Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 ja 8 §, 58 §, 58 c, 58 d, 58 g §, 58 h
§ 58 i 1, 58 j §, 59 k § ja 91 §
Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa ylijohtaja Leena Räsänen, puhelin 0295 017 385, ja johtaja Heikki Mäki, puhelin 0295 018 094.

Ylijohtaja

Leena Räsänen

Johtaja

Heikki Mäki

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.

LIITTEET

Liite 1, lista Satakunnan kunnista

Liite 2, valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 6.4.2022 saakka. Päätöksen nähtävälle asettamisesta ilmoitetaan yleisessä/ tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi. Alkuperäinen päätös on julkaistu 23.12.2021 yleistiedoksiantona. Tämä päätös sisältää ainoastaan kirjoitusvirheen korjauksen verrattuna alkuperäiseen päätökseen.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Jakelu

Satakunnan sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Satakunnan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Lounais-Suomen poliisilaitos

Satakunnan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Maksuton päätös

Tämä asiakirja LSAVI/14678/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/14678/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mäki Heikki 07.03.2022 16:41

Ratkaisija Räsänen Leena 07.03.2022 15:46